

IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS MEDUS IR KITI PRODUKTAI

Vartotojams šiandien jau nebepakanka informacijos apie maisto produktų galiojimo laiką. Jiems aktuali jo kokybė, tam fikri maistingumo rodikliai, galimybė tenkinti konkrečius savo poreikius.

Gamintojai, siekdami patenkinti išaugusius vartotojų poreikius ir konkuruoti yra priversti diegti inovacijas, gerinti produktų kokybę ar ieškoti produktų išskirtinumo suteikiant garantijas vartotojams.

Žemės ūkio ministerija, įvertindama šiuos pokyčius ir suprasdama maisto gamintojų poreikį išlikti rinkoje, inicijavo maisto gamintojų, perdirbėjų, prekybos įmonių, vartotojų bei mokslo institucijų atstovų susitikimus, kurių metu buvo aptarta, suformuota ir vėliau įteisinta išskirtinės kokybės produktų koncepcija ir gamybos reikalavimai.

nuotaukoje: Lietuvos bitininkų sąjungos prezidentas prof. habil. dr. Algirdas Skirkevičius ir Žemės ūkio ministerijos Išteklių ir kokybės politikos departamento Kokybės politikos skyriaus vyriausioji specialistė Inga Šeikaitė

IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS PRODUKTAI (IKP)

Išskirtinės kokybės produktai (IKP) reprezentuoja Nacionalinę maisto kokybės schemą, kuriai keliami reikalavimai reglamentuojami ES Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 ir Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006. Laikantis šių Reglamentų reikalavimų buvo kuriamas teisinis ir administracinis Lietuvos nacionalinės maisto kokybės schemos pagrindas.

Konkretūs specifiniai IKP auginimo / gaminimo, perdirbimo ir tiekimo rinkai reikalavimai nurodyti produktų grupių specifikacijose, patvirtintose Žemės ūkio ministro 2008 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. 3D-308 „Dėl išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktų specifikacijų“.

Šiuo metu Žemės ūkio ministerija kartu su socialiniais partneriais yra parengusi 8 skirtingų produktų grupių specifikacijas: bičių produktų, grūdų, mėsos, paukštienos, kiaušinių, pieno, šviežių vaisių ir daržovių bei kombinuotųjų pašarų.

2009 m. savo produkciją kaip išskirtinės kokybės sertifikavo 11 bitininkų, 2010 m. – 15 bitininkų, viso 26 bitininkai. 2010 metais į šią programą įsijungė 2 uogynų augintojai, 3 daržovių augintojai ir 1 sodininkas.

Surengtos 3 sertifikuotų produktų mugės: 2009 metais Vilniuje, 2010 metų liepos mėnesį Klaipėdoje ir lapkričio mėnesį Vilniuje. Šiame leidinyje pristatomi 2010 m. Vilniuje vykusios mugės dalyviai. Taip pat pateikiama informacija apie visų IKP gamintojų produkciją.

KAS BŪDINGA IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS PRODUKTAMS?

- **produktai, kuriems keliami griežtesni nei masinėje gamyboje reikalavimai;**
- **išauginti ir pagaminti Lietuvoje;**
- **pasivymintys natūralumu, maistingumu ir pagaminti tausojant aplinką;**

Natūralumas

Ribojamas atstumas nuo laukų (kuriuose auga augalai ir gausi gyvuliai) iki taršos šaltinių, mineralinių trąšų, pesticidų, veterinarinių vaistų naudojimo kiekis, dažnumas ir laikas. Perdirbant IKP nenaudojami sintetiniai maisto priedai (konservantai, saldikliai, aromato ir skonio stiprikliai, dažikliai).

Maistingumas

IKP yra šviežesni, nes pateikiami vartotojui per trumpesnę nei įprasta tos kategorijos produktams laikotarpį. Taikomi ekstensyvūs auginimo, gamybos bei maistingumą išsaugojantys perdirbimo būdai, dėl ko produktai pasižymi išskirtiniu skoniu, kvapu, išvaizda ir konsistencija. IKP yra didesnis natūralios ląstelienos, mineralų, vitaminų, polifenolių bei kitų biologiškai vertingų medžiagų kiekis ar sumažinta energinė vertė, riebalų, sočiųjų riebalinių rūgščių, druskos, cukraus kiekis.

Aplinkos tausojimas

Naudojami geriausi prieinami gamybos būdai, aplinką saugojančios technologijos. Pagal apskaičiuotus augalams būtinų maisto medžiagų balansus naudojamas tik minimalus trąšų kiekis, būtinas visavertei augalų vegetacijai. Maksimaliai panaudojamos gamybos atliekos.

- visas auginimo bei gamybos procesas kontroliuojamas nepriklausomos sertifikavimo įstaigos.

KAIP ATPAŽINTI IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS PRODUKTUS?

Visi išskirtinės kokybės produktai sertifikuojami, o sertifikuoti produktai paženklinami ženkle „Kokybė“

IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS BIČIŲ PRODUKTAI IR JŲ MIŠINIAI

2006 m. liepos 31 d. Lietuvos bitininkų sąjunga kreipėsi į visas Lietuvos bitininkų draugijas teikti siūlymus dėl reikalavimų formavimo bitynams, kurie sukurtų naujas prielaidas gaminti aukštesnės kokybės medų. Pagal gautus siūlymus buvo parengti tokių reikalavimų metmenys ir oficialiu raštu įteikti Žemės ūkio ministerijai. Atsirado galimybė Lietuvos bitininkams įsijungti į tuo metu Žemės ūkio ministerijos pradedamą rengti išskirtinės kokybės produktų gamybos schemą.

Po beveik du metus užtrukusio įtemto darbo kartu su Žemės ūkio ministerija buvo sukurta išskirtinės kokybės bičių produktų ir jų mišinių specifikacija, kuri buvo patvirtinta Žemės ūkio ministro 2008 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. 3D-308. Specifikacija reglamentuoja minimalius bityno vietas, bičių ganyklos, bičių produktų (medaus, žiedadulkių, bičių duonos, bičių pienelio) ir bičių produktų mišinių gamybos, jų laikymo, fasavimo, tiekimo rinkai reikalavimus. Tai labai subtilus mechanizmas kaip išlaikyti Lietuvos bitininkystės konkurencingumą ir suteikti garantiją vartotojams, kurie nori įsigyti natūralius, pačios aukščiausios kokybės, bičių produktus ir jų mišinius.

Būtina žinoti, kad **reikalavimai išskirtinės kokybės bičių produktams griežtesni nei privalomieji standartai**. Išskirtinės kokybės bičių produktų gamybos schemas yra skaidrios ir užtikrina visišką produktų atsekamumą. Išskirtinės kokybės bičių produk-

tų atitiktį jų specifikacijoms tikrina nepriklausoma, akredituota sertifikavimo įstaiga, kurią pripažįsta Žemės ūkio Ministerija. **Išskirtinės kokybės bičių produktai sertifikuojami ir paženklinami ženklu “Kokybė”**. Todėl juos lengva atpažinti.

Tokiu būdu **sertifikatu vartotojui garantuojama, kad jis perka tikrai lietuvišką, natūralų, aukščiausios kokybės medų**.

KAS BŪDINGA IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS BIČIŲ PRODUKTAMS IR JŲ MIŠINIAMS:

Gamybos reikalavimai

Išskirtinės kokybės bičių produktų gamybos procesas yra atskirtas laiko ir (arba) vietos atžvilgiu nuo įprastinės gamybos būdu gaminamų bičių produktų.

Produktai pagaminti iš vietinių žaliavų. Visi gamybos etapai (nuo augalų, iš kurių bitės renka žaliavą bičių produktams, iki galutinio produkto) turi vykti tame pačiame regione ir gamin-tojas privalo tai įrodyti dokumentais.

Natūralumo užtikrinimas

Leidžiama laikyti bičių šeimas tik iš medienos pagamintuose aviliuose.

Medaus, žiedadulkių ir bičių duonos laikymo tara pagaminta iš nerūdijančio plieno ir sandariai uždaroma.

Medaus, žiedadulkių, bičių duonos ir bičių pienelio fasavimo indai turi būti nauji, pagaminti iš stiklo ir sandariai uždaromi.

Draudžiama naudoti genetiškai modifikuotą žaliavą. Bitynas turi būti laikomas ne arčiau kaip 5 km nuo genetiškai modifikuotų augalų pasėlių jei toki yra.

Bičių produktuose turi būti ne mažiau kaip 99 proc. žiedadulkių tų augalų rūšių, kurios auga Lietuvoje skaičiuojant nuo bendro Produkto esančio žiedadulkių kiekio.

Draudžiama medų apdoroti termiškai. Žiedadulkės (vienos dienos ėmimo) ir bičių duona turi būti išdžiovintos iki 8 proc. drėgnumo, ne aukštesnėje kaip 40 °C temperatūroje.

Tinkamumas vartoti

Tinkamumo vartoti terminas yra ne mažiau kaip 1/5 trumpesnis, nei rinkoje esančių panašių produktų.

5-hidroksimetil-furfurolo (HMF) kiekis ne daugiau kaip 15 mg kilograme medaus.

Medaus diastazės aktyvumas ne mažiau kaip 12,3 Gotės vienetų.

PIRMIEJI REZULTATAI: SERTIFIKUOTI BIČIŲ PRODUKTAI

Po to, kai buvo suformuotos prielaidos išskirtinės kokybės bičių produktų gamybai bei paramos schemos, prasidėjo sertifikavimo darbai. 2009 m. sertifikuotas 11 bitynų medus ir kiti bičių produktai. Bitynuose laikoma 376 bičių šeimos. 2010 metais papildomai sertifikuotas 15 bitynų medus. Iš viso 2010 m. sertifikuotų bičių šeimų skaičius padidėjo iki 1019, surinkta virš 30 t išskirtinės kokybės medaus.

Bitininkai su sertifikuotais produktais dalyvavo visose trijose mugėse: 2009 m. Vilniuje ir 2010 m. Klaipėdoje ir Vilniuje. Apie pirmąją mugę 2010 m. išleistas specialus leidinys: "Kokybė. Lietuvos bitininkų sąjunga".

IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS BIČIŲ
PRODUKTŲ IR JŲ MIŠINIŲ
GAMINTOJAI, 2010 M.
DALYVAVĘ MUGĖJE VILNIUJE

Gediminas Povilaitis

*medus, žiedadulkės,
bičių duona ir pienelis*

*Marijampolė,
8-699-58329,
augustina@marinet.lt*

Jonas Rabačius

*Medus, žiedadulkės,
bičių duona, pikis*

*Šilalės r.,
8-687-29917*

Rita Dražbienė

medus

Kupiškio r. sav.
Subačiaus sen.,
Rudiškių k.,
8-686-21893,
jjsiuks777@gmail.com

Edikas Puipas

medus

Kupiškis,
8-611-26449,
sapnux@gmail.com

Snieguolė Zabulionytė

Medus, pikis, bičių duona, žiedadulkės, bičių duona su medumi, medus su pikiu, medus su imbieru, medus su žiedadulkėmis ir pikiu, medus su pipirmėčių ekstraktu, medus su melisų ekstraktu, medus su anyžinių lofantų ekstraktu, medus su šaltmėčių ekstraktu, medus su liepų žiedų ekstraktu, medus su čiobrelių ekstraktu, medus su raudonėlių ekstraktu

Kauno r. sav. Ramučiai,
8-689-83707,
juknav@takas.lt

Birutė Budreckienė

Medus, bičių duona

Mažeikiai,
8-675-40650,
birusta@piropas.lt

Bronė Bražinskienė*Medus, bičių duona**Jurbarko r.,
8-675-37989**Savaitgaliais medumi prekiauja Kauno centriname turguje
(Prekybos urmo bazė, Taikos pr. 88a)***Albina Saikevičienė***Medus, bičių duona, pike**Vilkaviškio r.,
8-656-60330*

Rimas Norus

Medus, bičių duona

Alytaus r.,
8-616-97415

Sigitas Griškevičius

Medus

Biržų r.,
8-614-32843

Aloyzas Palskys

*medus, bičių duona, medaus –
bičių duonos mišinys*

*Radviliškio r., Gomertos krašto-
vaizdžio draustinis,
8-618-21638*

Virginija Butvilienė

Medus

*Kauno r.,
8-615-50651*

Juozas Linkevičius

Medus

*Vilniaus r.,
8-678-68655*

KITI IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS BIČIŲ PRODUKTŲ IR JŲ MIŠINIŲ GAMINTOJAI:

Žilvinas Šolys

medus, žiedadulkės, bičių duona, pikis, medaus – bičių duonos, medaus – žiedadulkių, medaus – pikio mišiniai
Kaišiadorių r. sav. Kruonio sen., Grėžieniškių k., 8-600-07171, solys@lva.lt

Justinas Liudvikas Lekeckas

medus, žiedadulkės, bičių duona
Marijampolė, 8-633-81267

Pranciškus Karosas

medus, bičių duona
Kauno r. sav. Garliava, 8-682-14931

Gražvida Rakauskas

Medus, žiedadulkės, bičių duona, pikis
Kauno r., 8-618-37199

Arvydas Počas

Medus
Vilkaviškio r., 8-656-50677, medus@super.lt

Jonas Gediminas Čekys

medus
Mažeikiai, 8-443-25749, cekysjg@gmail.com

Vidmantas Dambrauskas

Medus, bičių duona
Kauno r., 8-685-39081, vasarviete@gmail.com

Juozas Skendelis

Medus
Varėnos r., 8-682-53146

Algimantas Beržiūnas

Medus
Širvintų r., 8-698-89996, a.berziunas@gmail.com

Vyta Rusteikienė

Medus
Varėnos r., 8-610-39586

Violeta Šedienė

Medus, bičių duona, pienelis, pikis, žiedadulkės, džiovinta bičių duona su medumi, džiovintos žiedadulkės su medumi
Kretingos r., 8-650-61409, sediene@gmail.com

Vytautas Simonaitis

Medus
Kauno r., 8-686-72249

Valdas Karalevičius

medus, žiedadulkės, bičių duona ir pikis
Varėnos r. sav. Perloja, 8-686-09785, vkbitide@gmail.com

PIRMIEJI REZULTATAI: SERTIFIKUOTOS DARŽOVĖS, VAISIAI IR UOGOS

2009 m. sertifikuoti pirmieji 60 ha IKP morkų ir burokėlių (UAB „Sodžiaus rytas“). 2010 m. sertifikuotų daržovių apimtys padidėjo iki 197 ha. Taip pat sertifikuoti obuoliai, juodieji serbentai, avietės ir gervuogės.

KAS BŪDINGA IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS ŠVIEŽIEMS VAISIAMS, UOGOMS IR DARŽOVĖMS, TAIP PAT JU PERDIRBTIEMS PRODUKTAMS

Gamybos reikalavimai

Visi gamybos etapai turi vykti tame pačiame regione. Regiono plotas negali būti didesnis nei šalies, kurioje jis yra, administracinės ribos.

Natūralumo užtikrinimas

Nustatyti specialūs atstumai iki taršos šaltinių (gamyklų, katilinių, sąvartynų sanitarinių apsaugos zonų, kelių) ir kaimyninių laukų, kuriuose auginami kiti nei IKP ar ekologiniai produktai.

Draudžiama naudoti genetiškai modifikuotus augalus, sėklas ir vegetatyvinę medžiagą.

Nustatytos specialios tręšimo, pesticidų naudojimo, substratų gamybos medžiagos, dirvožemio dezinfekavimo sąlygos.

Antroje vegetacijos pusėje piktžolių naikinimas pasėliuose atliekamas tik mechaninėmis priemonėmis.

Vaisių ir daržovių apsaugai panaudojus pesticidus, nuimti derlių ir tiekti rinkai IKP galima tik praėjus ne mažiau kaip 1,5 karto ilgesniam laikotarpiui, nei pesticidų techninėje dokumentacijoje numatytas išlaukos laikotarpis, reikalingas jiems suskilti.

Tinkamumas vartoti

Negali būti naudojamos cheminės derliaus ilgaamžiškumo didinimo priemonės, išskyrus pakavimą naudojant apsauginę atmosferą (CO₂, O₂, N₂) ir etileno dujas vaisiams ir daržovėms nokinti.

Lapinės, ankstyvosios daržovės ir greitai gendantys vaisiai ir daržovės turi būti patiekti prekybos įmonėms (vietoms) ne vėliau kaip kitą parą po derliaus nuėmimo.

IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS DARŽOVIŲ AUGINTOJAI, 2010 M. DALYVAVE MUGĖJE VILNIUJE

Vadovas A. MORKŪNAS
UAB „Sodžiaus rytas“

Morkos, burokėliai, bulvės, svogūnai, gūžiniai kopūstai, žiediniai kopūstai, pekino kopūstai, savojos kopūstai, kaliaropės, cukinijos, juodieji ridikai

*Pasvalio r., 8-68603055,
sodziausrytas@gmail.com,
www.sodziausrytas.lt*

KITI IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS DARŽOVIŲ GAMINTOJAI:

Kvedaras Vidmantas

*Morkos, burokėliai, kopūstai
Kėdainių r., 8-659-92845,
v.kvedaras@gmail.com*

Kvedaras Arnas

*Morkos
Kėdainių r., 8-659-58075,
arnas@vegetables.lt*

IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS
UOGŲ IR VAISIŲ
AUGINTOJAI, 2010 M.
DALYVAVE MUGĖJE VILNIUJE

Adomaitis Aloyzas

Juodieji serbentai

Utenos r., 8-618-22499,
sinica.sigitas@gmail.com

Urbonavičius Rimantas

(obuolius pristato jo žmona)

Obuoliai

Panevėžio r.,
8-612-77524,
vaiva.urb@gmail.com

**KITI IŠSKIRTINĖS
KOKYBĖS UOGŲ
AUGINTOJAI:**

Barkauskas Gediminas

Avietės, gervuogės.
Anykščių r.,
8-621-98201,
pagrieziai@gmail.com

IŠSKIRTINĖS KOKYBĖS BIČIŲ PRODUKTŲ IR JŲ MIŠINIŲ GALIMA ISIGYTI BITININKYSTĖS REIKMENIŲ PARDUOTUVĖSE:

Vilnius, Pylimo g. 55, tel. 8 52 619671
 Vilnius, Verkiu Riešės g. 64, tel. 8 52 309783
 Kaunas, Šv. Gertrūdos g. 21, tel. 8 37 209811
 Klaipėda, Sukilėlių g. 18, tel. 8 46 313880
 Panevėžys, Bataliono g. 3/7, tel. 8 45 467614
 Šiauliai, Turgaus a., tel. 8 682 23298

DAUGIAU INFORMACIJOS:

Žemės ūkio ministerijos svetainėje www.maistokokybe.lt

Lietuvos bitininkų sąjungos svetainėje www.bitininkusajunga.lt

Čia sužinosite visus sertifikuotų išskirtinės kokybės produktų gamintojus, bendruosius reikalavimus nacionalinei maisto kokybės schemai ir ją reprezentuojantiems išskirtinės kokybės produktams, ką reikia daryti, norint gaminti išskirtinės kokybės bičių produktus ir daug kitokios naudingos informacijos išskirtinės kokybės bičių produktų gamintojams bei jų vartotojams.

Leidinį parengė A. Skirkevičius
Tiražas 2 000 egz.
Lietuvos bitininkų sąjunga